

מחזית המחקר: מנגנון דיווח ורישום גזי חממה כאמצעי לניהול צריכת אנרגיה

פברואר 18, 2015 LISSAKCSR ~

בשבוע הבא יוענקו **אותות הוכרה** לארגונים המשתתפים ומדווחים למנגנון הדיווח והפחתת גזי חממה של המשרד להגנת הסביבה. למרות שמדובר רק בכמה עשרות של ארגונים מדווחים מתוך פוטנציאל של מאות ואלפי חברות עסקיות וארגונים ציבוריים, מדובר במנגנון חשוב ובעל משמעות בכל מה שקשור להפחתת פליטות ברמה הלאומית ובמיוחד בהקשר של אחריות סביבתית מצד ארגונים עסקיים בכל מה שקשור להתייעלות אנרגטית ולהרתמות שלהם למאבק באתגר שינוי האקלים. לרגל האירוע להלן עיקריו של מחקר אשר נכתב על ידי בוני מנגנון הדיווח: **אופירה איילון**, מרים לב-און, פרי לב-און, טל גולדרט. 612-618 (2014) 85 Energy Conservation and Management .

בעשור האחרון הדיווח על פליטות גזי חממה על ידי תאגידים וארגונים ציבוריים צובר תאוצה באמצעות מנגנוני דיווח ברחבי העולם. מטרת מנגנוני הדיווח הכרת דפוסי הפליטות של המגזרים "מלמטה למעלה" ובניית צעדים אפקטיביים להפחתת פליטות.

מדינת ישראל אשררה את פרוטוקול קיוטו כמדינה שאינה מחוייבת לצמצם פליטות, אולם עם קבלתה של ישראל לארגון ה-OECD-אושרה תכנית לאומית להפחתת פליטות. במסגרת זו הושק ב-2011 "מנגנון הדיווח והרישום של גזי חממה". המנגנון נבנה ע"י המשרד להגנת הסביבה ומוסד שמואל נאמן בשיתוף פעולה עם מגוון מחזיקי עניין כגון משרדי ממשלה, נציגי תעשייה, שלטון מקומי וארגונים לא ממשלתיים. המנגנון מתבסס על פרוטוקול הדיווח על גזי חממה הבינ"ל (GHG Protocol) ותקן ISO 14064 בעוד שההחלטה להצטרף למנגנון הדיווח היא וולנטרית, ארגון המחליט להצטרף מתחייב לחשב ולדווח על פליטות הגז"ח שלו לפי פרוטוקול המנגנון על מנת לאפשר עקביות ואפשרות להשוואתיות.

תאגידים וארגונים אחרים מתחילים להכיר בחשיבות המדידה של טביעת הרגל הפחמנית שלהם ובחשיבות הדיווח הפומבי על כך. מחקרים בנושא מראים שהשוק מתגמל ארגונים המצמצמים את פליטות גזי החממה שלהם. מנגנון הדיווח הישראלי מאפשר לארגונים ליצור בסיס נתונים ברמת המתקן והארגון, לנהל סיכונים עסקיים, לזהות אפשרויות של הפחתת פליטות, להתכונן לחובת דיווח עתידית ולהשתתף בשווקי פחמן גלובליים.

תוך כדי פיתוח הפרוטוקול, נוצרה הבנה שיש עניין ציבורי במידע לגבי פליטות גז"ח. כמו כן, הובנה העובדה שחישוב פליטות גזי החממה התבססו על מידע בעל רגישות עסקית. לכן, הוחלט שהדיווחים המלאים ישמרו על-ידי התאחדות התעשיינים ורק תמצית הדיווחים יפורסמו באתר המשרד להגנת הסביבה.

לצורך חישוב הפליטות נבנה כלי חישוב. כלי החישוב משתמש במקדמי הפליטה הרלוונטיים לפליטות ישירות במכלול 1, פליטות באחריות מלאה של הארגון המדווח (בעיקר דלקים וגזי קירור) ולפליטות עקיפות במכלול 2 מצריכת חשמל.

ממצאי ביניים מניתוח דיווחי החברות המשתתפות:

- ב- 2010, המנגנון התחיל עם 24 ארגונים, מספר המדווחים עלה בשנת 2013 ל-42.
- 24 הארגונים המדווחים הראשונים דיווחו 61.3% מסה"כ מצאי הפליטות הרמה הלאומית בשנת 2010. ב-2012 דווחו על כ-68% ממצאי הפליטות הלאומי.
- ב- 2011 במגזרי התעשייה הכבדה והאלקטרוניקה היה גידול בהיקף הפליטות העקיפות ב-25% וב-34% בהתאמה, מה שיכול להעיד על גידול בצריכת החשמל לעומת 2010.
- מגזר האנרגיה היווה 81% מסה"כ הפליטות הישירות, רובן כתוצאה מפעילותה של חברת החשמל ב-2011 ו-84% ב-2012.
- במגזר המסחר, משקל הפליטות הישירות גבוה יותר מהעקיפות, זאת בשל שימוש נרחב בגזי קירור במערכות הקירור השונות וזאת למרות השימוש הנרחב בחשמל בחנויות.
- השינויים בהיקף הפליטות הישירות של חברת החשמל נבע משינויים בתמהיל סל הדלקים ששימש את חברת החשמל לצורך ייצור חשמל. בעוד שב-2011 הגז הטבעי היווה 32% מסל הדלקים, ב-2012 הוא היווה רק 14%.

- שינויים בפליטות משנה לשנה נובעים מסיבות כגון: שינויים בגבולות הדיווח, גידול בפעילות העסקית, שינויים בתהליכים תפעוליים שדרוגי ציוד וצעדי התייעלות אנרגטית וגם דיווחים חלקיים בחלק מהתחומים.